

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

19 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte

Ursache Petru

judcători

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie

Timofti Vladimir

Moraru Petru

judecând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2015, în cauza penală în privința lui

Sula Mihail Constantin, născut la 20.10.1994,
originar și domiciliat s. Costești, r-nul Ialoveni,

Luca Andrei Petru, născut la 29.10.1995,
originar și domiciliat s. Costești, r-nul Ialoveni,

Ciorba Nicolae Fiodor, născut la 18.05.1995,
originar și domiciliat s. Costești, r-nul Ialoveni,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 17.05.2013 – 19.12.2013;*
2. *Instanța de apel: 29.01.2014 – 01.10.2015;*
3. *Instanța de recurs: 30.11.2015 – 19.04.2016.*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 19 decembrie 2013, Sula Mihail Constantin, Luca Andrei Petru și Ciorba Nicolae Fiodor, învinuiți de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, au fost achitați, deoarece fapta nu a fost săvârșită de inculpați.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Sula Mihail Constantin, împreună cu Luca Andrei și Ciorbă Nicolae sunt învinuiți de organul de urmărire penală, precum că, la 14.02.2013, aproximativ la ora 03:00, având scopul încălcării grosolane a ordinii publice și manifestând o vădită lipsă de

respect față de societate, aflându-se pe str. Ștefan cel Mare din s. Costești r-nul Ialoveni, fără motiv întemeiat i-au aplicat lui Sava Valentin mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite regiuni ale corpului, în rezultatul cărui fapt ultimul a pierdut cunoștința, cauzându-i astfel conform raportului de expertiză medico-legală nr. 426/D din 27.02.2013 echimoză la nivelul scalpului pe stînga, care se califică ca vătămare neînsemnată.

Acțiunile lui Sula Mihail, Luca Andrei și Ciorbă Nicolae au fost încadrate în baza art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, adică, *acțiunile intenționate, care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, ce se deosebesc prin obrăznicie deosebită, săvârșită de două sau mai multe persoane.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care inculpații Sula Mihail, Luca Andrei și Ciorba Nicolae să fie recunoscuți vinovați de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal și stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (un) an, pentru fiecare, iar în baza art. 90 Cod penal, să se dispună suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 1 (un) an.

În argumentarea apelului acuzarea a invocat următoarele motive :

- deși instanța de judecată a constatat cert că atacatorul, de fapt, a fost Sava Valentin, care i-a amenințat cu moartea pe minorii Luca Andrei și Ciorba Nicolae, avînd și un cuțit în mîină, însă această afirmație rezultă doar din declarațiile inculpaților, care își argumentează acțiunile ca o poziție de apărare, partea vătămată negînd faptul atacului, iar faptul depistării cuțitului în cadrul cercetării la fața locului urmează a fi apreciat critic, deoarece cuțitul putea fi aruncat de către inculpați sau de către o persoană în locul indicat;

- s-a stabilit cu certitudine faptul că partea vătămată era îmbrăcat în maiou și este puțin probabil să fi avut unde să ascundă cuțitul;

- legea penală nu apără doar persoanele fără antecedente penale, ci întreaga ordine de drept, însă infracțiunile săvîrșite de către partea vătămată anterior, demonstrează tentația acestuia spre sustragerea bunurilor și nicidecum caracterul violent al părții vătămate, așa cum este indicat în sentință, precum că el ar fi inițiat conflictul din 14.01.2013;

- instanța a reținut faptul că nu a fost prezentată nici o dovadă în combaterea versiunii inculpaților și martorului Garabagiu, care au declarat că Sava V. era bătut pînă a-i ataca pe minorii Ciorba N. și Luca A.;

- instanța a mai constatat că gestul lui Sula Mihail, Luca Andrei și Ciorba Nicolae, care i-au oferit după imobilizarea lui Sava Valentin o haină, i-au sunat fratele și l-au dus pînă în apropierea casei sale, de unde a fost preluat de rude, confirmă că toți trei au avut un comportament demn, corect și onest, însă, acuzarea menționează faptul că inculpații doar l-au îndepărtat pe Sava din apropierea domiciliului lui Sula Mihail, însă nicidecum nu l-au dus în apropierea domiciliului său, ci l-au dus în apropierea grădiniței, de unde l-au telefonat pe fratele părții vătămate căruia i-au relatat precum că cineva l-ar fi bătut pe fratele

său și să vină să-l ia de lângă grădiniță.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2015 a fost respins ca nefondat apelul declarat de procuror, cu menținerea hotărârii atacate.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect și legal adoptând o hotărâre de achitare a inculpaților Sula Mihail Constantin, Luca Andrei Petru și Ciorba Nicolae Fiodor, învinuiți de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, deoarece fapta nu a fost săvârșită de inculpați.

Instanța de apel a conchis, că pe parcursul judecării cauzei nu au fost prezentate probe pertinente și concludente, ce ar demonstra, că inculpații Sula Mihail, Luca Andrei și Ciorba Nicolae au comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, partea acuzării nu a argumentat prin probe cererea de apel, susținerea poziției sale și nu a motivat prin probe dezacordul cu concluziile instanței de fond, nu a prezentat careva probe noi, suplimentare în favoarea acuzării, astfel omițând posibilitatea legală de a o mai face, or instanța de judecată nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau apărării, de aceea alte probe decât cele deja enumerate și analizate nu au fost prezentate. Astfel, ajungând la concluzia că situația va fi tratată în favoarea inculpaților.

Totodată, instanța de apel a menționat că, contrar prevederilor art. 252 Cod de procedură penală, organul de urmărire penală nu a întreprins măsuri în vederea stabilirii circumstanțelor care au o importanță pentru a dovedi vinovăția sau nevinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii și, în special, nu a prezentat dovada care să confirme că partea vătămată Sava Valentin a fost bătut și că și-a pierdut cunoștința în urma loviturilor aplicate de către inculpați, iar raportul de expertiză confirmă doar că partea vătămată a avut vătămări corporale neînsemnate.

La fel, prin declarațiile inculpaților și procesul-verbal de cercetare la fața locului a fost probat faptul, că Sava Valentin a fost cel care a atacat inculpații, amenințându-i cu moartea pe minorii Luca Andrei și Ciorba Nicolae, având și un cuțit în mână.

Instanța de apel a conchis, că partea acuzării în susținerea apelului asupra sentinței de achitare nu a îndeplinit cerințele legii cu privire la prezentarea probelor de vinovăție a inculpaților, prezentarea probelor suplimentare, ce ar servi temei pentru o nouă interpretare a probelor de către instanța de apel.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, la data de 11 noiembrie 2015, invocând temeiul de drept prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători.

În susținerea solicitării sale recurentul invocă faptul, că hotărârea atacată nu

cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, și indică asupra faptului că instanțele de fond în mod eronat au apreciat probele aduse în sprijinul învinuirii, contrar prevederilor art.101 Cod de procedură penală, au adoptat hotărâri de achitare a inculpaților Sula Mihail Constantin, Luca Andrei Petru și Ciorba Nicolae Fiodor de sub învinuirea imputată în baza art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal.

În opinia recurentului cumulul de probe administrate în speța dată confirmă pe deplin vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii imputate.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Recurentul invocă temeiurile prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - *„decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii”*.

Instanța de recurs reiterează că potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Analizând decizia atacată, Colegiul lărgit concluzionează că instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe privind achitarea inculpaților Sula Mihail

Constantin, Luca Andrei Petru și Ciorba Nicolae Fiodor, învinuiți de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpați, fără a supune unei analize obiective cumulul de probe, adus în sprijinul învinuirii, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, pronunțând o decizie nemotivată, iar dispozitivul hotărârii contrazice motivarea soluției.

Colegiul penal menționează că potrivit art. 93 alin.(1) și alin.(2) Cod de procedură penală, probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei, și în calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: 1) declarațiile bănuितului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului; 2) raportul de expertiză, etc.

Conform art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective, iar în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

În acest sens, Colegiul lărgit menționează că instanța de apel pronunțînd decizia n-a dat apreciere declarațiilor părții vătămate Sava Valentin, care a indicat nemijlocit la inculpați, pe care i-a recunoscut ca fiind cei trei bărbați, care s-au apropiat de el și l-au bătut, precum și declarațiilor martorului Sava Tudor, care venind la fața locului, la grădinița din sat, l-a văzut pe fratele său la pămînt fără cunoștință și în jurul lui se aflau trei băieți, dintre care doi au fugit, rămînînd Ciorba Nicolai, care se afla în stare de ebrietate. Atît Sava V., cît și Sava T. au depus declarații, fiind preîntîmpinați de răspundere penală pentru darea declarațiilor false.

Colegiul lărgit reține și faptul că, instanța de apel n-a dat apreciere prin coroborare cu declarațiile părții vătămate și martorului, concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 426/D din 27.02.2013, se confirmă că la Sava Valentin s-au constatat: echimoze cu edem al țesuturilor moi adiacente și excoriații pe față; echimoză la nivelul scapulei pe stînga, care au fost cauzate în urma acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, sau la lovire de acesta, posibil în timpul și circumstanțele indicate, se califică ca vătămare neînsemnată (f. d. 20, Vol. I).

Instanța de recurs de asemenea menționează că au rămas fără apreciere și declarațiile martorului Garabagiu Vitalie, care fiind audiat în cadrul urmăririi penale a indicat din cuvintele tatălui inculpatului Sula Mihail, că „.....a rămas numai

vecinul Sula Constantin, care mi-a comunicat că în seara trecută fiul acestuia și încă doi băieți au fost amenințați cu cuțitul de Sava Valentin. Băieții s-au apărat de cuțit, sucindu-i mâina lui Valentin, iar cuțitul l-au aruncat în grădina mea.” (f.d.62, vol. I).

Mai mult ca atât, se menționează faptul că, instanțele de fond și de apel au denaturat conținutul declarațiilor martorului Garabagiu Vitalie, fiind indicat în partea descriptivă a sentinței (concluziile instanței): „În al cincilea rînd nu a fost prezentată nici o dovadă, în combaterea versiunii inculpaților și martorului Garabagiu care au declarat că Sava era bătut pînă ai ataca pe minorii Ciorba și Luca” (f. d. 162, vol. I), și respectiv, a deciziei: „Declarațiile martorului Garabagiu V., conving instanța că partea vătămată a fost bătut de cineva care avea pretenții de altă natură (de a-i lua copilul, nevasta)” (f. d. 71, vol. II), cu toate că anterior aceste declarații au fost redată potrivit celor indicate în cadrul urmăririi penale.

Colegiul lărgit atrage atenția la declarațiile acestui martor, care, fiind audiat în cadrul urmăririi penale (f. d. 33, vol. I) a declarat că evenimentele au avut loc la data de 14.01.2013 la orele 03.00, că la poartă a venit Sava V. „care era bătut”, iar în drum i-a văzut pe inculpați, ulterior auzind din sat că inculpații l-au bătut pe Sava V. Potrivit procesului – verbal de confruntare din 06 martie 2013 între acesta și Sula Mihail martorul a relatat că evenimentele au avut loc la orele 01.00: „...Careva sînge, urme de lovituri pe fața și corpul lui Sava Valentin nu am văzut” (f. d. 57, vol. I), iar potrivit procesului – verbal de audiere în calitate de martor: „...Eu nu am înțeles era beat sau treaz Sava Valentin și nici nu am văzut dacă era bătut, deoarece era întuneric și nu m-am apropiat de el.” (f. d. 62, vol. I)

Astfel, Colegiul constată că instanțele de judecată, punînd la baza hotărîrilor sale declarațiile acestui martor n-au elucidat și n-au dat apreciere divergențelor existente în acestea, nemotivîndu-și soluția și în acest sens.

Totodată Colegiul lărgit, analizînd hotărîrea primei instanțe menționează faptul că, aceasta a admis în textul sentinței pronunțate niște concluzii arbitrare, lipsite de careva suport probant și logic, care poartă un caracter vădit ilegal prin promovarea de către instanța de judecată în calitate de probe a unor presupuneri, cum ar fi:

- „...Deoarece acuzarea în mod intenționat, nu a pus în fața expertului întrebarea referitor la gradul de alcoolemie a pătimitului, instanța este convinsă că acesta se afla în stare de ebrietate avansată, din care considerent putea să adoarmă imediat după ce a fost immobilizat, iar din mîna lui a fost luat cuțitul”;

- „.....Raportul Șefului de post al IP Ialoveni V. Postica (f. d. 72), care pune la îndoială veridicitatea procesului verbal și foto-tabelului din 14.01.2013,.....este doar o modalitate de prost gust de a trece responsabilitatea pe umerii lui Ciorba, Sula și Luca”;

- „... acuzarea nu a analizat circumstanțele întîmplării...” ;

- „... acuzarea nu a prezentat careva probe care să confirme că Sava V. a fost bătut și că și-a pierdut cunoștința. Raportul de expertiză confirmă că Sava a suferit doar vătămări corporale neînsemnate”.

Colegiul penal consideră că înserarea unor asemenea expresii și concluzii arbitrare în hotărîrea instanței judecătorești sunt inadmisibile și contravine prevederilor legale și practicii judiciare constante, constituind o sfidare crasă adusă bunelor practici instituite în acest sens.

Instanța de recurs consideră că este neîntemeiată soluția instanței de apel de menținere a sentinței primei instanțe în condiția existenței în textul acesteia a unor asemenea expresii.

Colegiul penal remarcă și faptul că instanța de apel n-a oferit un răspuns asupra argumentelor apelului procurorului cu privire la faptul, că sunt ilegale indicațiile primei instanțe cu privire la personalitatea părții vătămate(f. d. 162, vol. I) în scopul argumentării soluției de achitare.

Instanța de recurs atestă că prima instanță în motivarea sentinței, fără a face referire la norma de procedură penală concretă, a indicat în calitate de motiv de achitare că fapta n-a fost comisă de inculpați, indicînd numai că învinuirile aduse inculpaților nu se confirmă.

La rîndul său instanța de apel, menținînd sentința primei instanțe, de asemenea fără a face referire la o normă de procedură concretă, însă constată că în acțiunile inculpaților lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii.

În așa mod, Colegiul penal atestă că decizia instanței de apel este contradictorie, deoarece motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide că soluția adoptată de către instanța de apel este contrară prevederilor legale, astfel, instanța de apel, judecînd cauza dată, a comis eroarea de drept prevăzută în art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, la care se face referire în recurs, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, deci există temeiul de casare a soluției adoptate de către instanța de apel.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2015, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în strictă conformitate cu prevederile legale.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apel de procuror, să cerceteze, să verifice și să aprecieze profund probele administrate pe parcursul procesului penal în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținînd cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar, declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Scutelnic Cătălin, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2015, **în cauza penală în privința lui Sula Mihail Constantin, Luca Andrei Petru, Ciorba Nicolae Fiodor** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la data de **19 mai 2016**.

Președinte

Ursache Petru

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Nicolaev Ghenadie

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Moraru Petru